

12.8.2021

VMJulKICT

Päivi Anttila, Sami Kettunen

Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen ohjausryhmä

Aika 12.8.2021 klo 09.30 – 11.30

Paikka Teams

Osallistujat Maria Nikkilä tietohallintoneuvos, VM vpj

Jäsenet:

Mikko Levämäki	erityisasiantuntija, SM	jäsen
Aino Salmi	johtava asiantuntija, SM	varaj.
Elina Immonen	yksikön johtaja, LVM	varaj.
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	jäsen
Tiina Salminen	johtava asiantuntija, TEM	varaj.

Sihteeristö:

Juha Mitrunen	erityisasiantuntija, VM	
Kimmo Mäkinen	erityisasiantuntija, VM	
Riitta Partala	kehityspäällikkö, DVV	
Sami Kettunen	hankepäällikkö, VM	pääsihteeri
Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM	sihteeri

Poissa	Laura Vilkkonen	ylivohtaja, LVM, jäsen
	Liisa Huhtala	hallitusneuvos, TEM, jäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM, jäsen
	Maarit Puhto	tietohallintopäällikkö, STM, varajäsen
	Jonna Korhonen	opetusneuvos, OKM, varajäsen
	Markus Rahkola	erityisasiantuntija, VM, sihteeristö
	Juhani Ruutu	ylitarkastaja, POHA, sihteeristö

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (Maria Nikkilä)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Maria Nikkilä) (liite 1)

Päätösesitys: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja.

Päätös: Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Hankkeen tilannekatsaus ja riskit (liite 2)

Sami Kettunen esitteli hankkeen tilannekatsauksen ja riskit.

Hankkeen aikataulu on kriittisellä polulla. Alkuperäistä aikataulua on päivitetty eIDAS aikataulun mukaiseksi mutta kuitenkin niin että pysyttäisiin hankkeelle asetetussa aikataulussa ja tarvittavat lait saataisiin voimaan v. 2023 alussa. eIDAS asetuksen vaikutukset on kuvattu sinisellä värillä aikatauluyhteenvedossa.

Mennyt kausi / tulokset

- Käyttötapaustyöpaja LVM:n ja Traficom:n kanssa 3.- 4.6.
- Verkko-seminaari HETU-hankkeen kanssa 11.6.
- Arviomuistio lausuntoyhteenvetojulkaisu 23.6.
- Lainsäädäntöryhmät asetettu 23.6. – työ käynnistynyt 11.8.
- DVV: toteutusmallin ja viitearkkitehtuurin kuvaus sekä identiteettihallinnan toteutus jatkuneet, ratkaisukuvauksen luonnos tehty
- POHA; palvelinarkkitehtuuri määritelty, QR koodilukijoita testattu TUVE-ympäristössä.

Kuluva kausi / tekeillä

- EU:n eIDAS-asetusluonnoksen vaikutukset hankkeeseen arvioinnissa
- Identiteettihallinnan toteutus jatkuu
- Toteutusmallin valmistelu jatkuu
- Tavoitteiden selkiyttäminen (TP2) erityisesti LVM:n ja SM:n kanssa
- Ratkaisukuvauksen työstäminen lainsäädäntötyön tueksi jatkuu.

Tuleva kausi / Suunnitteilla

- TP2 linjaukset 08 - 09/2021
- Lainsäädäntötyö jatkuu (eIDAS-asetuksen vaikutukset)
- Vaikutusarvioinnin käynnistäminen 08/2021

- Sidosryhmäyhteistyön suunnitelma.

Riskitilanne on sama kuin edellisessä kokouksessa. Riskiyhteenvetoon on lisätty punaisella ne riskit, joihin EU:n asetusluonnos vaikuttaa. Seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa tilanteeseen on parempi näköymä. Yleisesti aikatauluun ja tavoitteisiin liittyviä riskejä on paljon.

Päätös: EU-asetuksen vaatimusten osalta hankkeen tavoitteet tulee arvioitavaksi tarkemmin syksyn aikana. Toistaiseksi edetään esitetyn aikataulun mukaisesti. Kirjataan, että seuraavassa kokouksessa aikataulu käydään läpi tarkemmin ja tuodaan hyväksyttäväksi ohjausryhmään.

4. Lausuntoyhteenveto (liite 3)

Sami Kettunen esitteli arviomuistion lausuntoyhteenvetoa. Lausunnoissa kiinnitettiin laajasti huomiota yhdenvertaisuuteen. Useassa lausunnossa perusoikeusanalyysiä digitaalisen yhteiskunnan osallisuuden näkökulmasta pidettiin osuvana. Osassa lausuntoja otettiin kantaa sähköisen asioinnin ja julkisen hallintotehtävän suhteeseen.

Jatkotyössä pidettiin tarpeellisena kiinnittää enemmän huomiota tietoturvaan ja tietosuojaan, arvioitava toimijoiden rooleja ja niiden välisiä vastuukysymyksiä sekä huomioitava EU-lainsäädännön kehitys. Vaikutusarvioinnin merkitystä korostettiin myös yksityisten toimijoiden osalta, mahdollisia muutostarpeita kustannuksineen tulisi kartoittaa yhteistyössä; siirtymäaikataulujen oltava joustavia. Lausunnoissa tuotiin esille huoli nykyisten tunnistusvälineiden tulevaisuudesta, voiko niitä enää käyttää julkisella sektorilla. Julkisen sektorin taloudelliset resurssit turvattava muutosten toteuttamiseen. Ficom ry ja mobiilioperaattorit ottivat vahvasti kantaa kilpailuoikeudellisiin kysymyksiin.

Lainsäädäntötyön aikataulu- ja toimenpidesuunnitelma.

- HE-työryhmävaihe (sis. vaikutusarviointi) Q3/2021 – Q1/ 2022.
- HE-lausuntokierros + arviointineuvosto Q1 / 2022 – Q3 /2022
- EDK käsittely Q3 – Q4 / 2022
- Lait voimaan Q1 / 2023

Päätös: Otetiin tiedoksi.

5. eIDAS-asetuksen uudistus ja sen vaikutukset (liite 4)

Kimmo Mäkinen esitteli eIDAS-asetuksen uudistusta kirjelmän (U-kirje) eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen

digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamisen osalta pohjalta. Kirjelmä on parhaillaan jaostokäsittelyssä ja on lähetetty luottamusverkostolle katsottavaksi.

Käydyssä keskustelussa kysyttiin, mitkä asiat ehdotuksessa ovat ristiriidassa digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen kanssa aikataulun tai muun osalta? Todettiin, että vaatimus identiteettilompakon korkeasta varmuustasosta ja oikeushenkilön identiteettilompakon konseptina vaativat tutkimista. Korkea taso on todennäköisesti vaikea saavuttaa ja voi edellyttää joko kallista ratkaisua tai korkean varmuustason määritelmän muutosta.

Keskustelussa täydennettiin, että ehdotuksessa tulee laajenuksena nykyiseen sähköisen tunnistamisen toimintaympäristöön uudenlaisia rooleja. Kustannukset ja paineet viranomaisille velvoittavuudesta tulee huomioida esim. identiteettilompakon sertifiointitehtävä on uusi.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

6. Hankkeen ratkaisukuvaus (luonnos) (liitteet 5a ja b)

Sami Kettunen ja Riitta Partala esittelivät hankkeen ratkaisukuvausluonnoksen.

Ehdotus ratkaisukuvaukseksi on valmisteltu lainsäädäntötyön tueksi. Muistiossa kuvataan hankkeen tuotokset järjestelmäkehityksen ja palvelutuotannon näkökulmasta, hankkeeseen liittyvät sidosryhmät siltä osin kuin ne liittyvät järjestelmäkehitykseen ja palvelutuotantoon. Käytännössä tuotoksena syntyisi digitaalinen henkilöllisyystodistus, jonka avulla on mahdollista osoittaa ydinhenkilötiedot sekä sähköisessä, että käyntiasioinnissa. Lisäksi hankkeessa kehitetään väestötietojärjestelmää siten, että sinne on mahdollista rekisteröidä nykyistä laajemmin ulkomaalaisia henkilöitä, joilla on tarve asioida Suomessa.

Hankkeessa tuotettava ratkaisu tulisi olemaan tuotantokäyttöön otettu pilottitoteutus uuden eIDAS-asetuksen mukaisesta digitaalisesta lompakosta. Toteutus ei kattaisi kaikkia eIDAS-asetuksen toiminnallisuuksia; ne kehitettäisiin hankkeen jälkeen erillisenä toteutuksena.

Ratkaisukuvaus ehdotuksen merkittävimpiä eroja asetuseräluonnokseen:

- Hankkeessa toteutettavan lompakon käyttäjänä voisi olla vain luonnollinen henkilö, ei oikeushenkilö
- Ratkaisu ei itsenäisesti toimisi sähköisen allekirjoituksen välineenä mutta voidaan hyödyntää henkilön tunnistamiseen sähköisen allekirjoituksen palveluissa
- Mobiiliratkaisu toteuttaisi eIDAS Korotettu -tason varmuustason; eIDAS Korkea on mahdollista saavuttaa henkilökortin avulla

- Ratkaisu mahdollistaisi ainoastaan väestötietojärjestelmän sekä henkilökortti- ja passijärjestelmän tietojen osoittamisen.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esille huoli siitä, että ulkomaalaisen henkilön etärekisteröinnin ratkaiseminen on edelleen kesken. Keskustelussa vastattiin, että asia on tunnistettu ja on käsiteltävänä seuraavassa operatiivisessa ohjausryhmässä.

Keskustelussa täydennettiin, että ratkaisukuvausluonnoksessa on vielä paljon isoja kysymyksiä, joita tulee tarkentaa. Mm. seuraavia kysymyksiä:

- ”Suhde EU:n eIDAS-asetuksen täydennysehdotukseen” Komission ehdotus lähtee siitä, että eurooppalaisen id-lompakon tulee toimia luotettavuustasolla ”Korkea”. Ratkaisukuvaus linjaisi, että Suomen kansallinen toteutus tulee olemaan tasolla ”Korotettu”. Tässä on ristiriita.
- Nykyisen henkilökortin notifiointi olisi hyvä nostaa keskusteluun
- Puhelinasioinnin ratkaiseminen
- ”Rekisteröityminen ja käyttöönotto” Pelkkä pankkitunniste ei riitä mobiilihenkilökortin luomiseen. Kaiken perusta on olemassa oleva identiteetti heko-passijärjestelmässä.
- ”Fyysisesti rajoittuneet tai kognitiivisia vaikeuksia omaavat henkilöt”, omana kokonaisuutena avustaja / avustettu käyttö

Päätös: Ratkaisukuvaus on tavoitteena tuoda hyväksyttäväksi seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen. Jatkokehityskohteista olisi tarpeellista erotella kehityskohteet komission ehdotuksen, velvoittavuuden, toteutusjärjestyksen ja aikatauluriippuvuuden osalta.

7. Muut asiat

Seuraava kokous 21.9. klo 9.30 – 11.30.

Tulevat kokoukset: 3.11. klo 9.30 – 11.30 ja 8.12. klo 10 -12.

8. Kokouksen päättäminen (Maria Nikkilä)

Kokous päättyi klo 10.58. Seuraavassa kokouksessa puheenjohtajana toimii ICT-johtaja Jarkko Levasma.

Liitteet

Liite 1 pöytäkirja digitaalinen henkilöllisyys ohjausryhmä 1.6.

Liite 2 hankkeen tilannekatsaus ja riskit

Liite 3 lausuntoyhteenveto

Liite 4 U-kirje EU-jaostolle eID-asetus 5.8.2021

Liitteet 5a ja b hankkeen ratkaisukuvaus (luonnos)